

Cestovní zpráva

Pracovník: **Jiří Fišer**

Akce: ***Bibliotheca academica 2017***

Datum konání: 24.-25. října 2017

Místo konání: hotel Avanti, Brno

Klíčová slova: univerzitní knihovny – knihovnictví – trendy

Program akce:

ÚTERÝ dopoledne

09: 00 – 10: 00

Prezence účastníků

10: 00 – 10: 15

Zaostřeno na kvalitu aneb vítejte na BA2017

PhDr. Hana Landová, PhD., předsedkyně VV AKVŠ (ČZU) Vítejte na BA 2017! Pohodlně se usadte... začínáme.

10: 15 – 10: 25

Úvodní slovo zástupce hostující univerzity, prof. RNDr. Ladislav Havel, CSc., rektor MENDELU

10: 25 – 10: 50

Kvalita ve veřejném sektoru: její pojetí a role, doc. Ing. Alois Fiala, CSc. (VUT). Charakteristika přístupů k zajišťování kvality ve veřejném sektoru. Základní úkoly managementu kvality. Možnosti hodnocení výkonnosti systému managementu kvality ve veřejném sektoru.

10: 50 – 11: 15

Kvalita ve VŠ vzdělávání: ve vazbě na institucionální akreditace, Ing. Miroslav Svoboda, Ph. D. (AAUNI). Základní informace k problematice institucionálních akreditací s důrazem na problematiku hodnocení kvality. Kde v celém systému stojí univerzitní knihovna?

11: 15 – 11: 40

Kritéria kvality: zkušenosti z VŠ knihoven, Ing. Eva Dibuszová, Ph. D. (VŠCHT), PhDr. Helena Landová (JČU), Mgr. Helena Sedláčková (UPOL). Příprava na hodnocení kvality VŠ knihoven: zkušenosti našich kolegů.

11: 40 – 12: 00

Sponzorská prezentace: *Albertina icome Praha*

12: 00 – 13: 30

Přestávka na oběd

ÚTERÝ odpoledne

13: 30 – 13: 50

Sponzorská prezentace: EBSCO

13: 50 – 14: 00

Představení knihovny Mendelovy univerzity v Brně, Ing. Věra Svobodová (MENDELU)

14: 00 – 14: 30

Kvalita skutečná vs. kvalita vnímaná, Mgr. Věra Ondřichová (PR akademie). Každá firma, každý obor se zevnitř jeví složitěji a různoroději než zvenku. Uvnitř jsme zajímaví a komplikovaní, odvádíme na každém místě skvělou práci. Navenek to ale vypadá jednoduše a možná i nudně. Proč to tak je? Dá se s tím něco dělat?

14: 30 – 14: 45

Pozvánka na postery, Krátké představení posterů věnovaných zejména cestám podpořených z FPZC AKVŠ aneb pozvánka na posterovou sekci v průběhu kávové přestávky.

14: 45 – 15: 15

Posterová sekce + Přestávka na kávu

15: 15 – 16: 25

Workshopy/diskuzní sekce:

1. Workshop – Jak vést lidi (nejen) v knihovně ke spokojenosti a efektivitě?, Mgr. Marcela Leugnerová (MU).

Cílem workshopu je představit jeden z možných přístupů k vedení druhých lidí, který je dlouhodobě efektivní. Workshop je určen lidem, kteří působí v roli nadřízených a rádi by se dozvěděli více o tom, jak je možné pracovat se „svými“ lidmi tak, aby byli spokojení a zároveň pracovali efektivně.

Součástí workshopu bude představení monitoringu pracovních činností jako nástroje, který je možné využít jako první krok při rozvoji lidí a při zefektivňování a hodnocení jejich práce. Jak může monitoring k těmto účelům posloužit, bude představeno na konkrétním případě knihovny FSS MU, kde byl zrealizován.

Účastníci budou mít během workshopu příležitost sdílet vlastní zkušenosti a diskutovat o otázkách, které je při vedení lidí pálí. Příprava: Aby pro Vás měla účast na workshopu smysl, budu ráda, když se před workshopem zamyslíte nad následujícími otázkami:

S čím se při vedení lidí potýkám (peru)? Co se mi při vedení lidí daří/co se mi osvědčilo? S čím si při vedení lidí nevím rady?

2. Workshop – Prosím vás, máte jogurty? Aneb Jak se podívat na knihovnu očima klienta a pracovat se stereotypy v jeho hlavě, Mgr. Věra Ondřichová (PR akademie)

3. Workshop – Participativní design služeb VŠ knihovny: ideační workshop, Mgr. Roman Novotný (KISK), Mgr. Pavla Minaříková (NTK) PhDr. Markéta Bočková (MU).

Budeme se společně bavit o tom, jak toto téma vnímáte, jak je možné jej řešit a zároveň si prakticky ukážeme jednu z metod designového přístupu pro lepší pochopení potřeb uživatelů.

16: 35 – 17: 00

Shrnutí a zakončení 1. dne, PhDr. Hana Landová, PhD., předsedkyně VV AKVŠ (ČZU)

19: 00 – 22: 00

Společenský večer na Mendelově univerzitě v Brně

STŘEDA dopoledne

08: 30 – 09: 00

Prezence účastníků

09: 00 – 09: 30

LIBER Emerging Leaders: nové trendy v řízení, PhDr. *Hana Landová, PhD. (ČZU)*, PhDr. *Klára Rösslerová, Ph. D. (UK)*, Mgr. *Lenka Němečková, Ph. D. (ČVUT)*. Čerstvé poznatky z programu LIBER Emerging Leaders, do kterého byli letos poprvé přijati i zástupci českých VŠ knihoven. Jaký byl úvodní seminář v řeckém Patras a jak bude program pokračovat dále? Co bychom měli vědět sami o sobě a o řízení našich knihoven?

09: 30 – 09: 50 UTB:

Open Source knihovní systém nechceme. Nikdy! Nikdy? Ing. Lukáš Budínský (UTB). Knihovní systém vždycky byl pro knihovny základním stavebním kamenem. Kamenem, který se posadí na jedno místo a dobře slouží do konce věků. Co se však stane, když se doba kamenná změní a uživatelé začnou vyžadovat něco útulnějšího? Jednou z možností je postavit nový kamenný základ s modernějšími tvary. Nebo se odpoutat od tradičních forem a zkusit něco vzdušnějšího

09: 50 – 10: 10

Informační vzdělávání: inspirace aneb jak na to – trochu jinak?, Mgr. Hana Janečková (VUT), Ing. Lenka Bělohoubková (VŠE) Příspěvky tohoto bloku vás seznámí s novinkami a praktickými tipy z oblasti informačního vzdělávání, jak je přednášející pro vás posbíraly na různých mezinárodních konferencích a domácích akcích i při sdílení dobré praxe mezi sebou.

10: 10 – 10: 25

Firemní prezentace: Elsevier

10: 25 – 10: 55

Přestávka na kávu

10: 55 – 11: 10

Firemní prezentace: Clarivate Analytics

11: 10 – 11: 30

Vybraná evropská konsorcia a jejich podpora OA, Mgr. Pavla Rygelová (VŠB-TUO), Mgr. Tereza Simandlová (UK). Příspěvek přinese stručný přehled vybraných evropských konsorcií, jejich podpory open access a způsobu vyjednávání s vydavateli.

11: 30 – 11: 45

CzechELib: nejnovější informace, Ing. Jiří Jirát, Ph. D. (VŠCHT/CzechELib). Aktuální informace týkající se zajištění EIZ pro léta 2018-2022 v rámci projektu CzechELib.

11: 45 – 12: 00 Statistiky AKVŠ 2017, Mgr. Jan Kříž (MU). Jak dopadl sběr statistiky za rok 2016 a co nás čeká v příštím roce?

12: 00 – 12: 15

Vyhodnocení aktivity NIP, Mgr. Kristýna Paulová (ČZU). Vyhodnocení aktivity, která nás doprovázela během celé konference. Aneb podívejme se na knihovny trochu jinak.

12: 15 – 12: 30

Ukončení konference a pozvánka na BA 2018, PhDr. Hana Landová, PhD., předsedkyně VV AKVŠ (ČZU).

Poznámky a zajímavosti

Institucionální akreditace vysoké školy obecně. Akreditují se jako celek. Jejich hodnocení je odlišné od hodnocení studijních programů. V potaz se berou jasně definované a přiměřené cíle, zajištěné zdroje, dosažené výsledky, splnění cílů a proces plnění cílů. Hodnotí se potenciál tvořit kvalitu, nejen kvalita sama. Je potřeba mít nastavený vnitřní systém zajišťování kvality. Akreditované školy si sami schvalují programy. Úkolem knihovny je podílet se na vizi školy.

Institucionální akreditace vysoké školy v Česku. zajišťuje Národní akreditační úřad prostřednictvím Rady akreditačního úřadu, hodnotí hodnotící komise; na úrovni školy pak rada pro vnitřní hodnocení. Nikdo nicméně nestanovil závaznou formu vnitřního systému hodnocení kvality, to je na škole samé. Zákon uvádí jen požadavky a omezení. Důležitá je pravidelnost a zpětná vazba; U nás stát hodnotí školy, v USA školy hodnotí školy; k plné akreditaci tam vede několik stupňů: způsobilost, kandidatura, omezená akreditace, plná akreditace; každý stupeň je hodnocen a sledován několik let.

Akreditace ve VŠ knihovnách. Úlohu knihovny přibližují dokumenty: C III informační zabezpečení studijního programu a Standard 1.13, Knihovny a elektronické zdroje. Další, mezinárodní, standardy jsou na stránkách American Library Association.

Zkušenosti z knihovny Univerzity Palackého. UP má na zavádění institucionální akreditace vlastní oddělení. Knihovna dodala popis svého uspořádání, fungování a fondů, statistiky a stanovila si ukazatele kvality.

Trendy. Nakupovat EIZ moderovaně, nechat uživatele si vybrat; access to own – automatický nákup na základě počtu přístupů, evidence based acquisition – nákup na základě statistické analýzy práce se zdrojem; spojovat vydavatelství a knihovnu; pomáhat při publikování vědeckých výsledků a při jejich zadávání do státní evidence; soutěžit dodávky knih.

Kvalita skutečná vs vnímaná. Výše ceny ovlivňuje vnímání kvality, dražší se zdá jako kvalitnější. Pozitivní reference přispívají k vnímání služby jako kvalitnější. S tím souvisí i očekávání, pokud je pozitivní, je poskytnutá služba vnímaná jako kvalitnější. Nálada také ovlivňuje vnímání kvality. Ve výsledku je za hodnocení kvality minimálně stejnou měrou zodpovědná podvědomá emocionalita jako vědomá racionalita a objektivní výsledek. Stejně důležité, jako služba sama, je proto prostředí poskytované služby, typický chování zaměstnanců, vzhled okolí či atmosféra místa.

Workshop 3, participativní design. Je třeba zapojit uživatele do návrhu služby. To je možné pasivně, například dotazníky, anebo aktivně metodou World Café. Při ní se udělá výběr z uživatelů služby a ze zaměstnanců, jenž službu poskytují. Poté se náhodně rozdělí na několik menších skupiny (například 12 se rozdělí po 4), ve kterých se debatuje předložený problém. Poté dojde k rotaci některých členů (2 ze 4), odejdou do jiné skupiny, a debatuje se znovu. Výsledky debat jednotlivých skupin se zaznamenávají a na konci se porovnají.

LIBER Emerging Leaders. Pro budoucí vedoucí knihoven. Kvalita začíná a končí u lidí, dobrý management lidského potenciálu je nezbytný. I v knihovním prostředí platí metody managementu z komerčního sektoru.

Open source systémy v knihovnách. Knihovní systém už není ústřední platformou knihovních služeb. Zejména v akademickém prostředí se požadují specifické služby jako: archivace, správa publikační činnosti, digitalizace a jiné. Pro každou takovou službu je zpravidla nutný vlastní informační systém. Open source systémy jsou pro knihovny výhodné v tom, že je lze přizpůsobit na míru přesně tomu, co knihovna potřebuje, ale nutně vyžadují IT zázemí a živou komunitu, neboť Open Source už ze své podstaty nemá zajištěný žádný servis. Samozřejmě jde si objednat i servis otevřených řešení, ale tím zaniká druhá největší výhoda, totiž bezplatné pořízení.

Trendy v oblasti informačního vzdělávání. Otevřenost a nabízení kurzů všem, kdo by o ně mohli mít zájem, a to nejen směrem dovnitř, k zaměstnancům univerzit a studentům, ale i ven, například pro střední školy, spolky seniorů apod; pěstování vztahů s veřejností.

Informační gramotnost v době dezinformací. Je potřeba učit studenty znalosti s dlouhodobým dopadem, které se jim budou hodit co nejdříve; podporovat kritické myšlení.

Podpora Open Access (OA) vybranými konsorcií. Německé konsorcium DEAL- připravované celonárodní konsorcium SNR reprezentuje rada rektorů německých univerzit. Cílem je vyjednat model financování OA- tedy namísto za přístup platit za publikování článku v časopise. Proti je hlavně Elsevier.

Rakouské konsorcium akademických knihoven upřednostňuje formu offsetingu v hybridních časopisech (časopis mezi klasickým předplatným a zlatým OA), tedy pokud už si předplácí hybridní časopis, aby APC, náklady na zveřejnění článku jako OA, byly v takovém časopise co možná nejmenší, ideálně nulové.

Dalším významným konsorciem v tomto směru je finské FinELib, obstarává národní licence a pomáhá s vyjednáváním.

Objevuje se hnutí: no deal, no review- nátlaková akce ze strany vědeckých institucí, podmiňujících svou ochotu recenzovat ochotou nakladatelů dohodnout se. Nyní jsou dvě ideální strategie: buď platit OA a chtít předplatné (toho zdroje) zdarma, nebo platit předplatné a chtít OA zdarma.

CzechELib. Realizace je splašená a překotná ale postupuje vpřed. Chybí stabilní podpora na národní úrovni a ani nakladatelé nespolutracují ideálně, např. je velký problém obdržet konečné cenové nabídky. Celkově je největším problémem nejistota na různých úrovních systému (individuální projekty, schvalování rozpočtů, politická situace...).

Odkazy:

[prezentace](#)